

DÉLMAGYARORSZÁG

SZEGED. Szerkesztőség: Somogyi uca 22. I. em. Telefon: 13-33. - Kiadóhivatal, közlönykiadó és jegyiroda: Aradi uca 8. Telefon: 306. - Nyomda: Löw Lipót uca 19. Telefon: 16-34. Távirati és levélcím: Délmagyarország Szeged.

Csütörtök, 1930 november 13
Ára 16 fillér 6
VI. évfolyam, 254. szám

ELŐFIZETÉS: Havonta helyben 3-20 vidéken és Budapesten 3-60, külföldön 6-40 pengő. - Egyes szám ára hétfőnap 16, vasár- és ünnepnap 24 fill. Hirdetések felvétele tarifa szerint. Megjelenik hétfő kivételével naponta reggel

Városi polgárság

A legteljesebb együttérzéssel olvassuk Klebelsberg Kunó grófnak a polgárság nélküli városokról írt cikkét. Mindenki kivétel nélkül egyetért a kultuszminiszter urral abban a programban, hogy a magyar városokból, melyeket ma csak a lexikonok ismernek el városoknak, igazi civitást, valóságos várost kell teremteni a városiasság tényezőinek fokozásával. S abban is megtámadhatatlan igaza van a kultuszminiszter urnak, hogy két nagy városképző tényező van: a kultúra, meg az ipar és a kereskedelem.

A várost, mondja a kultuszminiszter ur, a kultúra és a gazdagság találkozása teremti meg. Ámde, ha igaz az, mint ahogy vitathatatlanul igaz, hogy a magyar városok legnagyobb része nem igazi város, mert a magyar városok legnagyobb részében városi polgárság nem él s ha be kell látni annak igazságát is, hogy városi polgárság nélkül a nemzeti társadalom bűna, erőtlenség, a kultúra és gazdagság össztalálkozásának erőforrását nélkülözi, akkor igaz az is, hogy a nemzetépítő politikának nemcsak a szellemi kultúra terjesztésével és elmélyítésével, hanem a gazdagság, a gazdagodás tényezőinek, a vagyonszerzés polgári lehetőségeinek megteremtésével is kell foglalkoznia.

Azt kell azonban látnunk, hogy a szellemi és anyagi javak megszerzésének feltételei nem »az egyenletes fejlesztés« törvényei szerint állíthatnak rendelkezésünkre. Milyen mérhetetlen áldozatot hozott és hoz — hogy ne menjünk messze a példáért — a szegedi városi polgárság a kulturális fejlődés érdekében. Épületek és palotaszorok, elméleti intézetek és klinikák szolgálják egy-két év áldozatkészségének nyomán a szellemi felkészültség követelményeit s ez alatt az idő alatt egymásután jelentek meg azok a törvények, rendeletek és szabályok, melyek a városi polgárság megélhetését nehezítették csak meg s melyek a vagyonszerzés lehetőségét a mindennapi kenyér megszerzésének verejtékes gondjává csökkentették le. Megdrágult a posta, a telefon, a táviró, a levélportója majdnem kétszeresét teszi ki a gazdag Hollandia s az Egyesült Államok levélportójának, megdrágították a trafikot, olvassuk, hogy megdrágítják a városi lakosság közlekedési eszközének, a gyorsvonatnak tarifáját, pótlékot vetnek ki a városi polgárság zömét alkotó tisztviselők kereseti adójára s nem szabad megelégedni arról, hogy a telefon, a táviró s a levélportó megdrágítása is majdnem kizárólagosan a városi polgárság bőrére megy. Felemelték a teának, a kávénak s a többi gyarmatarunak behozatali vámját s tagadhatatlan az is, hogy ennek a drágításnak terhet is majdnem kizárólag a városi lakosság viseli. Az ingyegadó is a városi lakosság adója s a társadalmi kötelezettségek, melyeket a nyomoronyhító akciók félhivatalossá és intézményessé tesznek, ugyancsak majdnem teljes egészében a városi lakosságot terhelik. Hát még ha tekintetbe vesszük azokat a községi terheket, melyektől a kormányhatóság s ha úgy tetszik: a kormányzati politika nem védik meg a városi la-

kosságot. Hogy megint ne menjünk idegenbe példaért: ebben az esztendőben hozta be Szeged város a fogyasztási adót, két szabályrendeletben is megállapítván a fogyasztási adó alapjait és mértékét s remélhetjük-e, hogy a kormányhatóság meg fogja védeni a város lakosságát ettől a megterheléstől? Bizhatunk-e például abban, hogy a belváros lakosságát, tehát a városi polgárságnak azt a rétegét, melyet ebből a szempontból a kultuszminiszter ur teljes joggal a mérséklet politikája legmegbízhatóbb alapjának tekint s melynek tagjainál a kultúra s a gazdagság leginkább összetalálkozhatott a múltban, meg fogja védeni a kormányhatóság ennek a komoly és nagyvonalu kulturprogramnak megvalósulását lehetetlenné tevő új terhektől?

A legteljesebb mértékben igazat adunk a kultuszminiszter urnak mindabban, amit a városi polgárság teremtésének szükségességéről s teremtésének eszközeiről mond, mi csak azt szeretnénk, ha a kormány gazdasági és pénzügyi programja honorálná a kultuszminiszter ur kulturpolitikájának programját. Mert mi hiába adunk igazat a kultuszminiszter urnak s hiába valljuk vele, hogy a városi polgárság gazdagodásával törődni kell, ha jönnek az új adók, jönnek az új illetékek, jönnek a közszolgáltatások felemelt tarifái, melyek mindegyike külön-külön is egy-egy átléphetetlen akadálya a városi polgárság kialakulásának, a városi polgárság anyagi megizmosodásának, a városi polgárság kultuszszükségei megszüntetésének és kielégítésének.

Tüntetés és felvonulás nélkül telt el a szerdai nap

Délelőtti kisebb összefűzés volt a központi egyetem előtt, délután újabb gyűlést tartottak — Egésznapos rendőri permanencia — Ejszaka helyreállt a teljes nyugalom

A zsidó vallású diákok még csütörtökön sem jelennek meg az egyetemen

(A Délmagyarország munkatársától.) A keddi esti uccai felvonulás és kőostrom után, a szerdai nap felvonulás és tüntetés nélkül telt el. Délelőtti még izgatott volt a hangulat a központi egyetem előtt, délután elcsöndesedett, majd estefelé ismét hullámok szántották fel az uccák kedélyét, de tíz óra felé helyreállt a teljes nyugalom és így a szerdai nap minden zavargás nélkül telt el. A Délmagyarország kiadóhivatala előtt egész nap kíváncsiak sétáltak, akik látni akarták a keddi esti támadás rombolásait. Egyik érdekes eseménye volt a napnak, hogy — rendőröket vezényeltek ki a szegedi fajvédők lapjának helyiségei elé.

A szerdai eseményekről az alábbiakban tudósítunk:

Farkasszem az egyetem előtt

A zsidó vallású egyetemi hallgatók szerdán sem vettek részt az egyetemi előadásokon. A délelőtti órákban az a hír terjedt el, hogy egy nagyobb csoport egyetemi hallgató fel fog vonulni a Kárász-uccán. Állítólag a fajvédők lap iránt akartak szimpátiatüntetést rendezni, azonban a rendőri készültség a diákoknak ezt a szándékát megakadályozta.

A rendőrség egyébként már a kora reggeli óráktól kezdve megszállva tartotta az egyetem környékét. Erős kerékpáros és gyalogos rendőrsztagokat vezényeltek ki a rend fenntartására. Amikor a felvonulni akaró diákok meglátták a rendőrséget, *pfujolni és abcugolni* kezdtek. A rendőrség a tüntetni készülő diákokat nem engedte ki az uccára, hanem visszaszorította az egyetemi korlátok közé. A diákok többször megpróbálkoztak a felvonulással, jó darabig farkasszemet néztek a rendőrséggel, majd ismét előrenyomultak. A rendőrség ismét visszaszorította őket a bejárat elé. Ezek a jelenetek persze hangos kíséret mellett játszódtak le. Az uccán nagy tömeg verődött össze és a Dugonics-téren sokáig szemléltek az eseményeket. A hangos kiáltozásokra a diákok között azután megjelent dr.

Kováts Ferenc rektor, akinek szavaira a fiatal golyák bevonultak az előcsarnokba és bezárták a kapukat. A rektor itt a csoportot nyugalomra és rendre intette és felszólította, hogy semmiféle zavart ne okozzon, felvonulást ne rendezzen.

A rektor határozott intélme hatott, a fiatal emberek ezután kisebb csoportokban csendben eltávoztak az egyetemről, anélkül, hogy a rendőrségnek bárhol is be kellett volna avatkozni.

A rendőrségen egyébként egész napon át tartott a permanencia. A városháza udvarán erős kerékpáros készültség sorakozott, az exponált helyekre is rendőröket vezényeltek ki, hogy az esetleges tüntetéseket még csirájában elfojtsák. A központi egyetem előtt a diákok elvonulása után bevonták az erős készenléteket és csak őrszemek maradtak hátra. A rendőrség később is gondoskodott a megfelelő preventív intézkedésekről, a késő éjjeli órákig cirkáltak a megerősített rendőrszemek és kerékpáros rendőrök.

A főkapitány az ucca rendjéről

A Délmagyarország munkatársa kérdést intézett dr. Buócz Béla főkapitányhelyetteshez, a rendőrkapitányság vezetőjéhez a rend fenntartása érdekében foganatosított intézkedésekről. A főkapitányhelyettes a következőket mondta:

— Kizártnak tartom, hogy még csak kísérletek is történjenek a további tüntetésekre. De ha történnének is, azok csakis kísérletek maradhatnának, mert minden megmozdulást már csirájában elfojtunk. Az ucca rendjét minden eszközzel biztosítani fogom. Megtettem minden intézkedést, hogy az esetleg veszélyeztetett épületeknek még csak a közélébe se férközhessenek a tüntetők.

— Egyébként is úgy látom, hogy az egyetemi hallgatók kezdenek lecsillapodni és nem hiszem, hogy újabb zavargásokban résztve-